

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul'da yapımı devam eden Üçüncü Köprü, Üçüncü Havalimanı ve bunlara bağlı çevre yollarının ormanlara, doğaya ve insan yaşamına olumlu ve olumsuz etkilerinin neler olacağını belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz. 21.12.2015

Çetin Arık
Kızıltepe
Ayhan ÇIRAY
Fıncık Merve

Op. Dr. Ali ŞEKER
İstanbul Milletvekili

Şiela Yedekci
Gülşen ERKİCİ
İst. Mu.
Tahsin Tanhan
Kocaeli
Mevlüt Duda
Hatay Mu.

Nurhanet A Haca Kayran
Bursa Mu

Cemal Okan Yüksel
Eskişehir

Erkan Aydın
Bursa Milletvekili
Ayhan

Muhammed ERKEK
Gaziantep Mu.

Melmet GÖKOĞ
Gaziantep Mu.

Onursal ADIGÜZEL
İstanbul Milletvekili

M. Orhan
M. Orhan

Dr. Ceyhan KÖKÜL
Bursa M.V.
İstanbul Milletvekili

Fikri Sadık
Mardin Milletvekili
Senal Sarı
Muk. Mu.

M. B. D.
Mehmet Bekir Özlü

GEREKÇE

İstanbul ilimiz sınırları içerisinde hükümet tarafından uygulamaya konulan 3. Boğaz Köprüsü, 3. Havalimanı ve Kuzey Marmara Otoyolu projeleri kamuoyunda halen tartışılan ve inşaat faaliyetleri devam etmekte olan projelerdir. Önümüzdeki günlerde ihaleye çıkılacağı söylenen Kanal İstanbul projesi ve yine aynı bölgede planlandığı bilinen Yeni İstanbul Kuzey Şehir projeleri, mega proje olarak adlandırılan ve İstanbul'un geleceği olarak lanse edilen projeleridir.

Söz konusu projeler gündeme geldiği anlardan itibaren çevre örgütleri ve bölgede yaşayan insanlar tarafından kaygıyla izlenmiş, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarınca bilimsel araştırmalara konu olmuş; yer seçimi, doğal hayata vereceği zararlar, ekonomik riskleri, daha ucuz maliyetli alternatifler gibi konularda yapılan tüm itirazlara rağmen uygulamaları devam etmekte olan projelerdir.

İstanbul'un yoğun yurtiçi yurtdışı havayolu taşımacılığı için varolan Atatürk ve Sabiha Gökçen havalimanlarının kapasitelerinin yetmediği, bu alanlarda kapasite artırımının yapılamayacağı görüşleri üzerinden planlanan Üçüncü Havalimanı projesinin uygulandığı bölge İstanbul'un Kuzey Ormanları içinde yer almaktadır. Yeniköy, Akpınar ve Ağaçalı köyleri arasındaki yaklaşık 10 kilometre uzunluğunda, 7,5 kilometre eninde bir araziye kapsamaktadır. Karadeniz sahili boyunca uzanan söz konusu arazide proje başlamadan önce ormanlık alanlar, ağaçlandırılmış bölgeler, göller, göletler, dereler ve kumul alanlar bulunmaktaydı. Arazi göçmen kuşların uçuş güzergahları üzerindedir. Yine aynı bölgede bazı alanlar geçmiş yıllarda maden işletme sahası olarak kullanılmış, sonrasında geri kazanım çalışmaları tamamlanmış alanlardı.

Arazide özel mülkiyet alanları için kamulaştırma ve rezerv alan uygulamaları yeterli olmayınca, TOKİ eliyle "acele kamulaştırma" kararları uygulanarak arazilere el konulmuş, değerlendirme çalışmaları mallara el konulduktan sonra yapılmış, birçok haksız uygulama yapıldığı görülmüştür.

Proje için zorunlu olan ÇED süreci Mayıs 2013 tarihinde başlatılmış; süreç 21 Mayıs 2015 tarihinde tamamlanmış olmasına rağmen, projenin ihalesi bu tarihten önce 3 Mayıs 2013 tarihinde yapılmıştır. Bir çok olumsuz çevresel eleştiriye rağmen ÇED OLUMLU kararı verilen rapor hakkında açılan davada yürütmeyi durdurma kararı verilmiş, dava süreci sonuçlanmadan 7 Haziran 2014 tarihinde projenin temeli atılmıştır.

O günden bu güne projenin zemin çalışmaları devam etmekte olup, zeminin beklenenden daha kötü olduğu, ek maliyetler çıktığı, zeminin havalimanı için uygun olmadığına ulaşıldığı haberleri basında çokça yer almıştır. Yüzbinlerce ağaç kesilmiş, bitki örtüsü yok edilmiş, göletler ve sulak alanlar kurutulmuş, bölgenin doğal ekosistemi bozulmuştur. Pistlerin yapılacağı zeminin kot farkı değerlerinin yüklenici firma lehine değiştirilmesiyle bu firmalara milyarlarca lira haksız kazanç sağlandığı ancak bu durumun uçuşlar için büyük riskler taşıdığı haberleri uzmanlarca açıklanmıştır. Bölgede yaşayan vatandaşların gerek basına gerekse bölge milletvekillerine yansıyan çokça şikayetleri vardır. Bölgede tarımsal hayat sona ermiş, hayvancılık faaliyetleri bitmiş, yeni iş alanları açılmadığı için ekonomik çöküntü başlamıştır Kamulaştırma bedelleri konusunda farklı uygulamalar yaşanmış, kamulaştırma bedelleri ödenmemiş, hatta kamulaştırma yapılmadan özel arazilerde inşaat faaliyetleri sürdürülmüştür.

Yine aynı bölgenin devamında Üçüncü Köprü ve Kuzey Marmara Otoyolu projelerinin de yapımı devam etmektedir.

2013 yılında yapımına başlanan ve 2016 yılı içerisinde tamamlanması hedeflenen 3. Boğaz Köprüsü için, yüklenici firmanın internet sayfalarında "Kuzey Marmara Otoyolu Projesi Odayeri – Paşaköy kesiminde yer alacak olup, köprü üzerindeki raylı sistem, Edirne'den İzmit'e kadar yolcu taşıyarak Marmaray ve İstanbul Metrosu ile entegre edilecek" denilmektedir. Raylı sistemle Atatürk Havalimanı, Sabiha Gökçen Havalimanı ve yeni yapılacak 3. Havalimanı da birbirine bağlanacak şekilde projenin görev ve vizyonu açıklanmaktadır.

Yavuz Sultan Selim Köprüsü adıyla yapımı devam eden köprü ve çevre yolları; doğal yaşama, su toplama hazırlarına verdiği zararlar, kesilen yüzbinlerce ağaç, yok edilen flora, endemik bitkiler, ekosistem, bölgenin imar alanı olarak açılması riskleri nedeniyle çevre örgütleri tarafından inşaata başlandığı tarihten bu yana sürekli gündemde tutulmuş ve protesto edilmiştir.

Bu projelerde de yapılan itirazlar ve bölge halkının yaşadığı sıkıntılar dikkate alınmadan çalışmalar sürdürülmektedir.

Önümüzdeki günlerde ihaleye çıkılacağı söylenen Kanal İstanbul ve Yeni İstanbul Kuzey Şehir projeleri ile birlikte entegre edileceği söylenen mega projeler eliyle kentin doğal peyzajı her geçen gün biraz daha değişirken, ormanları, meraları, tarım arazileri, sulak alanları, su havzaları, endemik bitkileri, kuşları ve yabanıl yaşamı ile yok edilmekte, böylece kentlilerin sadece sağlıklı, sürdürülebilir bir çevrede yaşama hakları ihlal edilmekle kalmayıp, en dokunulmaz hak olan yaşam hakkı da ihlâl edilmektedir. Son birkaç yılda İstanbul'un kuzeyinde, orman alanları, su havzaları, koruma kuşakları, sulak alanlar, tarım arazileri ve meraların bulunduğu bölgelerde yer alan 3. Köprü, 3. Havalimanı ve Kanal İstanbul Projeleri, 15 Haziran 2009 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda yer almayan, ilgili kurumların görüşleri alınmadan Başbakanlık tarafından alınan ani kararlar olarak gündeme gelmiş, konu ile ilgili uzmanlar ve uzman kuruluşlar arasında önemli tartışmalara neden olmuştur.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız gerekçelere dayanarak 3. Köprü, 3. Havaalanı ve bunlarla bağlantılı çevre yolları inşaatlarının şu ana kadar yol açtığı çevresel etkilerin ve proje uygulama bölgelerinde yaşayan vatandaşlarımızın yaşamlarında yarattığı değişimlerin tüm boyutlarıyla Mecliste oluşturulacak olan bir Araştırma Komisyonu tarafından araştırılması, sürdürülebilir kalkınma, sürdürülebilir çevre ve yaşama hakkı ilkeleri çerçevesinde daha büyük zararlara yol açmadan önlenmesi açısından yararlı olacaktır.

